

Cours de tibétain - analyse - strophe F

Le 14 novembre 2024

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

F) La dédicace de la rédaction de ce traité

ཚེ། བསྐྱེད་བཅོས་བྱས་པའི་བསྐྱེད་བ།

དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགེ་བས་འགྲོ་བ་ཀུན། །

དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་སེམས་མཚོག་གིས། །

སྲིད་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི། །

སྐྱེད་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཤོག། །

F) Par les mérites de ce travail, puissent tous les êtres
Devenir, grâce au suprême esprit d'Éveil relatif et absolu,
Semblables au protecteur Tchenrézi
Qui demeure au-delà des limites du saṃsāra et du nirvāṇa !¹

F) Par les vertus issues de cela, que tous les êtres
Puisent atteindre, par l'esprit suprême de l'Éveil ultime et relatif,
L'état au-delà des limites de l'existence et de la paix,
Et puissent-ils être comparables à Tchenrézi, le Protecteur !²

ཚེ། [བསྐྱེད་བཅོས་-བྱས་+པ+འི་+བསྐྱེད་བ།]

[དེ་+ལས་] [བྱུང་བ+འི་+དགེ་བ+ས་] [འགྲོ་བ་ཀུན།] །

[དོན་དམ་-ཀུན་རྫོབ་-བྱང་ཚུབ་སེམས་མཚོག་+གིས།] །

[སྲིད་དང་ཞི་བ+འི་+མཐའ་+ལ་] [མི་གནས་པ+འི།] །

སྐྱེད་རས་གཟིགས་མགོན་+དེ་] [དང་མཚུངས་པ+ར་+ཤོག།] །

¹ Traduction Padmakara.

² Traduction jm

Vocabulaire

བསྐྱེད་བཅོས་	traité, œuvres (enseignements)
བྱས་པ་	faire au passé, ce qui a été fait
བསྐོ་བ་	dédicace
དེ་	cela
བྱུང་བ་	surgir au passé, issues, surgies
དགེ་བ་	vertu
འགྲོ་བ་	êtres
ཀུན་	tous
དོན་དམ་	ultime
ཀུན་རྫོབ་	relatif
བྱང་ཚུབ་	éveil
སེམས་མཚོག་	esprit suprême
བྱང་ཚུབ་སེམས་མཚོག་	suprême esprit d'éveil
སྤིད་	cycles (existence)
ཞི་བ་	paix, nirvāṇa
མཐའ་	limites
ལ་	particule oblique, au-delà
མི་གནས་པ་	qui ne réside pas, qui ne demeure pas
སྤུན་རས་གཟིགས་	Tchenrezi
མགོན་	protecteur
མཚུངས་པར་	comparable, équivalent, analogue
ཤོག་	puisse être

Annexe : commentaire de Chökyi Drakpa

Troisièmement, les cinq points traitant de la conclusion. 1) Dans quel but et de quelle manière cela a été entrepris / composé. 2) La pratique est expliquée sans erreur. 3) Cela est parachevé et purifié (des fautes éventuelles) en requérant l'indulgence. 4) Les vertus ainsi accumulées sont dédiées à l'atteinte de l'Éveil. Et enfin, 5), l'aspiration est à l'accomplissement parfait, possédant les quatre qualités excellentes.

Ici, les vertus ainsi accumulées sont dédiées à l'atteinte de l'Éveil :

བཞི་པ་ནི་

དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བས་འགྲོ་བ་ཀུན། །
དོན་དམ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་སེམས་མཚོག་གིས། །
སྲིད་དང་ཞི་བའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི། །
སྐྱུན་རས་གཟིགས་མགོན་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཤོག། ཅེས་གསུངས།

དོན་ནི། རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་བས་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དོན་
དམ་སྲོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་ཉོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་དོན་དམ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་དང་།
སྲིད་རྗེ་ཚེན་པོས་བྲངས་པའི་གཞན་དོན་དུ་རྫོགས་བྱང་དོན་གཉེར་གྱི་སློ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་
ཞེས་བརྗོད་པ་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་སེམས་གཉིས་པོ་སྐྱུར་དུ་སྐྱེས་ནས། ཤེས་རབ་མཚོག་གིས་སྲིད་པ་འཁོར་
བའི་མཐའ་མི་གནས་ཤིང་། སྲིད་རྗེ་ཚེན་པོ་དང་ཐེག་ཚེན་སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་སློབས་ཀྱིས་ཞི་བའི་མཐའ་
ལའང་མི་གནས་པས་ན། མཐའ་གཉིས་ལ་མི་གནས་པའི་རྫོགས་བྱང་མངོན་དུ་བྱས་ནས་དམིགས་པ་མེད་
པའི་སྲིད་རྗེ་ཚེན་པོ་དང་ཐབས་མཁས་ཀྱི་སྲོད་པ་སྐྱུལ་དུ་བྱུང་བའི་སྐྱོན་སྲིད་པ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་སེམས་
ཅན་གྱི་དོན་སྐྱབ་པ་ལ་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་འཕགས་པ་མཚོག་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཞེས་བྱ་བ་འཛིག་ཉེན་
གསུམ་གྱི་མགོན་པོ་དེ་དང་མཚུངས་པར་ཤོག་ཅེས་ཅེས་པའོ།

Traduction³

Le sens est le suivant : grâce aux vertus issues des enseignements prodigués par les Fils du Victorieux (le Bouddha), que tous les êtres, dans le continuum de leur esprit, réalisent

³ Cette traduction est un premier jet, mais elle permet, malgré les améliorations à apporter, de se faire une idée du sens du passage de ce commentaire.

directement la sagesse qui perçoit la vacuité ultime, désignée sous le nom d'‘Esprit de l'Éveil ultime’. Et que, grâce à la grande compassion motivée pour le bien des autres, ils développent l'esprit qui vise à réaliser le parfait Éveil pour le bénéfice d'autrui, appelé ‘Esprit de l'Éveil relatif’.

Quand ces deux états d'esprit surgissent rapidement, par la suprême sagesse, ils ne demeurent pas dans l'existence cyclique (saṃsāra), et, par la force de la grande compassion et de l'esprit d'éveil du Mahayana, ils ne demeurent pas non plus dans la paix du nirvāṇa.

Ainsi, par la perfection de cet éveil qui transcende les deux extrêmes (existence et paix), et avec une grande compassion sans objet et une activité efficace et habile, puissent-ils, tels l'incomparable Tchenrézi, considéré comme le protecteur des trois mondes, demeurer comparables au Noble et Sublime Tchenrézi, celui qui accomplit le bien de tous les êtres aussi longtemps que l'existence perdure.